

Israel-Palestina. Viktig bok – men hela konflikten skildras inte

BOKRECESSION

Det som gör Stefano Foconis och Tomas Anderssons bok om den långvariga konflikten mellan Israel och Palestina angelägen är att de faktiskt är där, möter och lyssnar på människor. Fast juristen och skribenten Jesús Alcalá saknar en blick som ser hela konflikten.

Israel-Palestina – säg en annan utrikespolitisk fråga som genom årtionden varit och är lika brännande! Nej, just det, det finns ingen.

Den israelisk-palestinska konflikten är lika infekterad som olöslig. Vanligen kloka och resonabla människor går i baklås och är oemottagliga för argument, varför alls diskutera med meningsmotståndare som har moraliskt fel!

Och just eftersom läsningarna är så totala finns förstås ett skriande behov av människor som vågar tänka om, som klarar att lyssna och att försöka sätta sig in i motståndarens utgångspunkter. Människor som orkar hantera kompromisser och gråskalor.

Mina förväntningar är höga när jag öppnar Tomas Anderssons & Stefano Foconis bok "I skuggan av muren – Israel/Palestina". Kanske ska jag här äntligen få ta del av ett samtal mellan sådana orädda och hoppfullt nytänkande människor.

Andersson och Foconi har – som de själva uttrycker det – "kuskat Israel/Palestina runt i fem år under otaliga resor". De har träffat och intervjuat ett otal personer, människor med olika bakgrund och vitt skilda erfarenheter. Det handlar om allt från sionistiska bosättare till företrädare för Palestinska Myndigheten.

Mötena och samtalen med alla dessa människor varvas med historiska och politiska utblickar. Författarna vill visa hur vardagen gestaltar sig på ömse sidor av muren. "Vilka längtor (sic!) och rädslor styr?" Men de vill också förklara och analysera.

Boken är alltså en samling reportage och essäer. Författarna skriver var för sig men med "omsorgsfull" korrigering av varandras texter. Andersson och Foconi uppger att det har tagit dem "mer än 20 års resande att finslipa detta skrivsätt". En författarsamverkan av

sådan art innebär risker då den omsorgsfulla finslipningen lätt resulterar i likriktning. Andersson och Foconi klarar sig hyggligt undan sådan likriktning men emellanåt störs jag som läsare ändå av att bokens samtal och möten återges som efter mall. Samma frågor upprepas, samma bilder tecknas.

Det är synd, för Andersson och Foconi har faktiskt gjort vad de flesta andra journalister inte varit i närheten att göra, nämligen att vara på plats. Vara där. Andersson och Foconi söker upp människor i deras livsmiljöer och i deras vardag. I Israel-Palestina är det en bedrift. Och det är så goda reportage görs.

När författarna lämnar det inarbetade "frågeformuläret" gör samtalen starkt intryck. Så exempelvis samtalet med Sabrina. Klädd som ortodoxa judiska kvinnor ska vara klädda träffar hon Andersson och Foconi i staden Safe. Ultraortodox med henne är det väl ingen idé att prata! Jo, det är det visst. De båda författarna lyssnar uppmärksamt till vad Sabrina har att berätta. Och författarna tvingas, likt läsaren, konstatera hur de förutfattade meningarna kommer på skam.

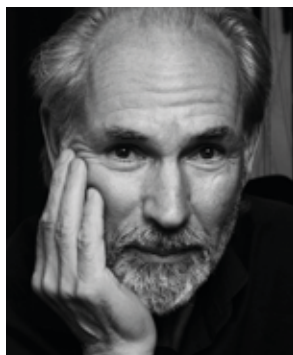
Bokens essäer är tänkta som ett slags vägledning. De ska "underlätta förståelsen". Men vad är det som vi ska förstå? Är det Israels historia? Är det, som det står i baksidestexten, varför "Israels och Palestinas makthavare [har] så svårt att nå en hållbar lösning"?

Andersson och Foconi kan sitt Mellanöstern. De menar att Israels och Palestinas "politiska landskap" är "mer komplext" än vad som är fallet vid andra konflikthärdar. Mer komplext, men inte "mer komplicerat". Kanske har de rätt. Men de leder inte denna sin devis i bevis.

En god regel i all argumentation är den som lånas från ekvationens värld: Det du gör på ena sidan av lik-

Efter många års besök i Israel och Palestina utkommer nu "I skuggan av muren", en essä- och reportagebok av Stefano Foconi och Tomas Andersson. Här en bild ur boken, av muren mellan Israel och Västbanken, sydväst om Hebron. FOTO: TOMAS ANDERSSON/PRESSBILD

Stefano Foconi, född 1955, är författare och skribent, uppvuxen i Kristianstad, bosatt i Stockholm.

FOTO: EVA BERGSTRÖM/PRESSBILD

hetstecknet måste du också göra på den andra sidan. Ska ekvationen gå jämnt ut måste balansen mellan de båda sidorna hela tiden upprätthållas.

Men här fuskar Andersson och Foconi. De skriver om judisk och sionistisk fundamentalism och om vilket stort inflytande fundamentalister med tiden fått i israelisk politik. De skriver om hur Knesset grundlagsfäst det "judiska folkets" exklusiva rätt till staten Israel. Det är riktigt, ingen kan förneka att Israel alltmer har utvecklats till en etno-religiös stat som

Tomas Andersson, född 1957, är författare, fotograf och arkeolog.

FOTO: ALMA TOMASDOTTER/PRESSBILD

grovt diskriminerar sina icke judiska medborgare.

Ingen kan heller blunda för de judiska bosättnas fanatism eller för den rättsvidriga politik som Israel bedriver på Västbanken och i Gaza och Östra Jerusalem. Palestinierna i de ockuperade områdena förnedras dagligen och stundligen.

Men så har vi den andra sidan, den palestinska, och om den har Andersson och Foconi inget kritiskt att säga. Möjligen mumlas någonting om korruption.

Men med tystnad förbi-

Reportage & essä
Stefano Foconi &
Tomas Andersson

"I skuggan av muren – Israel/Palestina" (Carlsson förlag)

gå att Palestinska Myndigheten har stiftat en grundlag som säger att det palestinska folket är en del av den "arabiska nationen". Att islams Sharia är källan till all lagstiftning nämns inte. Inte heller nämns eller problematiseras att Hamas är helt öppet med sina planer på att förvandla Israel och de av Israels ockuperade områdena till ett Storpalestina. Att både Palestinska Myndigheten och Hamas förtrycker de egna medborgarna låtsas Andersson och Foconi inte om.

Att i en bok om Israel-Palestina-konflikten inte diskutera den Palestinska Myndighetens mål att skapa en etno-religiös stat är obegripligt. Att de ultraortodoxa judarna fått allt stör-

Många israeler förmår i likhet med palestinier i de ockuperade områdena inte längre ta sig ur hatet, vreden och miss-tänksamheten som de under årtionden matats med.

Jesús Alcalá

re betydelse är djupt oroande och på samma sätt är det naturligtvis djupt oroande att Hamas och den Palestinska Myndigheten genomsyras av islamsk fundamentalism.

Att två skribenter som har stor och mångårig kunskap om Israel-Palestina inte vågar eller finner det meningsfullt att ta upp olustiga och farliga värderingar som hindrar fredlig samlevnad i området, ja det gör deras bok mindre angelägen än vad den borde varit.

Många israeler förmår i likhet med palestinier i de ockuperade områdena inte längre ta sig ur hatet, vreden och misstänksamheten som de under årtionden matats med. Människor som hävdar att de inte kan leva och andas därför att någon annan kastar sin skugga över dem.

Ingen text och ingen bok i världen kan trola bort detta ingrodda hat. Av ingen författare kan vi kräva det. Men det vi kan kräva är en ärlig blick, ett försök till rättvisa i skildringen av parterna.

Jesús Alcalá